MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

Onderwerp: Mantelwonen
Raadsvergadering: 26 september 2024

De leden van de gemeenteraad,

Constateren dat:
De gemeente Laarbeek streeft naar een samenleving waarin het voor iedereen prettig wonen en leven is. Het feit dat mensen zichzelf kunnen redden binnen de samenleving is hiervoor een belangrijke voorwaarde. Dit is een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid: het kan alleen als we het samen doen. Op die manier dragen we bij aan 'samenredzaamheid': het vermogen van mensen om zich zoveel mogelijk te redden met behulp van hun sociale netwerk, zoals familie, buren en vrienden.

Zijn van mening:

Dat mantelzorg belangrijk is in Laarbeek en de behoefte aan passende woonvormen voor ouderen groot is. Beschikbaarheid van zorg is daarbij een belangrijke randvoorwaarde. Het zo lang mogelijk thuis wonen en/of elkaar ondersteunen wordt steeds meer gestimuleerd. Niet in de laatste plaats om de druk op de zorg, voor zover die al genoeg beschikbaar is en blijft, zoveel mogelijk weg te nemen.

De druk op verpleeghuizen hoog is en we te maken hebben met een gespannen woningmarkt, waardoor verhuizen voor (onder andere) senioren naar een geschikte woning erg moeilijk is. Beschikbare woonvormen tussen zelfstandig thuis wonen en het verpleeghuis daarom broodnodig zijn.

Naast het in 'beleidskader wonen gemeente Laarbeek' opgenomen mantelzorgwonen en pré-mantelzorgwonen, waarbij altijd sprake moet zijn van een medische, dan wel langdurige zorgindicatie die óf meteen aan de orde is (mantelzorg) óf binnen bijvoorbeeld 5 jaar wordt verwacht (pré-mantelzorg), er ook ruime moet komen aan een woonvorm waarbij een medische verklaring voor een zorgbehoefte niét meer nodig is: het mantelwonen.

En dragen het college op:

Regels op te stellen die mantelwonen, voor maximaal 2 huishoudens per hoofdwoning (huishouden hoofdwoning + één extra huishouden), in Laarbeek mogelijk maken. Deze regels, na goedkeuring van de gemeenteraad, toe te passen naast/tezamen met de op te stellen regels voor mantelzorgwonen.

en gaan over tot de orde van de dag

Fracties
PNL: Toon Brouwers, Wim van Dijk, Ton van de Wijdeven, Arian de Groot, Jan Hendriks, Ronnie Tijssen.
ABL: Maikel Sanders, Bas van Sinten, Ruud Fransen, Ron Verschuren.
DWG: Rick van Bree, René van Heugten, Jos Gruijters, Nicole Otten.

Zie toelichting vanaf pagina 2.

Toelichting:

Mantelzorg, naar elkaar omzien en voor elkaar zorgen wordt belangrijk gevonden in Laarbeek. De behoefte aan passende woonvormen voor ouderen -maar ook alle andere leeftijdsgroepen- is groot. Beschikbaarheid van zorg is daarbij een belangrijke randvoorwaarde. Het is niet altijd mogelijk om gebruik te maken van een verpleeghuis. De druk is daar al hoog. Daarnaast hebben we te maken met een gespannen woningmarkt, waardoor verhuizen voor (onder andere) senioren naar een geschikte woning erg moeilijk is. Beschikbare woonvormen tussen zelfstandig thuiswonen en het verpleeghuis zijn dan ook broodnodig. Mogelijkheden voor mantelzorgwonen en pré-mantelzorgwonen, worden, zoals opgenomen in beleidskader wonen gemeente Laarbeek, onderzocht. Echter voor beide woonvormen dient altijd sprake te zijn van een medische, dan wel langdurige zorgindicatie die óf meteen aan de orde is (mantelzorg) óf binnen bijvoorbeeld 5 jaar wordt verwacht (pré-mantelzorg). PNL wil ruimte bieden aan een woonvorm, vergelijkbaar met mantelzorg, waarbij een medische verklaring voor een zorgbehoefte niét meer nodig is: het mantelwonen.

Steeds meer mensen willen in kleine kring, met name binnen de familie, elkaar ondersteunen en samen op één erf wonen. Ook zonder dat er al meteen sprake is van een langdurige ziekte of medische indicatie. Dus 'mantelwonen' in plaats van '(pre)mantelzórgwonen'. Denk daarbij aan volwassen kinderen die hun ouders ondersteunen als ze wat minder mobiel worden, een oogje in het zeil houden, helpen in de huishouding. Maar ook andersom. Grootouders die helpen bij de opvang van de kinderen, helpen bij het onderhouden van de tuin enzovoorts. In zijn algemeenheid gaat het bij mantelwonen om een woonvorm waarbij personen oprecht de bedoeling hebben om naar elkaar om te kijken en elkaar te helpen, bij te staan en naar elkaar om te zien. Een familierelatie is hierbij geen vereiste. Om het min of meer preventief voor elkaar kunnen zorgen of ondersteunen mogelijk te maken, is het noodzakelijk dat het beleid hierop inspeelt.

Omdat bij het mantelwonen geen medische verklaring van een medisch deskundige meer wordt gevraagd gaat deze woonvorm verder dan (pré)-mantelzorgwonen.

Mantelwonen geeft ook jongeren de mogelijkheid om eerder zelfstandig te gaan wonen, dan nu vaak mogelijk is vanwege de gespannen huizenmarkt. Ook biedt het ouderen de kans om, voordat er sprake is van (pre)mantelzorg, al in de buurt van hun kinderen of een andere sociale relatie te gaan wonen. We stimuleren met dit beleid dat inwoners op een informele manier voor elkaar kunnen zorgen en naar elkaar omkijken. Het past in een veranderend zorglandschap, waarin de zorgvraag toeneemt en de beschikbare middelen en menskracht beperkt zijn en zelfs afnemen. Het min of meer 'uit voorzorg' naar elkaar omkijken is een positieve beweging die we graag ondersteunen door hier ook ruimte voor te bieden.

Ook maakt dit het mogelijk dat, als degene met een mantelzorgindicatie komt te overlijden of verhuist, de achterblijver in de mantelzorgwoning kan blijven wonen (wordt dan mantelwonen, wanneer er geen zorg nodig is). In dat geval dient er sprake te zijn van een onderlinge ondersteuningsrelatie.

Van mantelwonen is sprake als er een band is tussen personen, waarbij men oprecht de bedoeling heeft om elkaar te helpen, bij te staan en naar elkaar om te zien. Meestal zal het gaan om een familierelatie (ouder-kind). Er kan echter ook sprake zijn van een andere, vergelijkbare, sociale band tussen bijvoorbeeld vrienden of kennissen. Het beleid voor mantelwonen is gericht op het omzien naar elkaar, waarbij men echt bij- en met elkaar woont en het perceel met de hoofdwoning deelt. Dit maakt de mantelwoning een afhankelijke woonvorm.

Omdat het op een informele manier voor elkaar kunnen zorgen en naar elkaar omkijken niet leeftijdgebonden is, is een leeftijdscriterium niet nodig.

Binnen- en buiten de bebouwde kom worden maximaal toegestane oppervlakte voor een mantelwoning vastgelegd (zoals bij (pre)mantelworgwoningen). Deze oppervlakte is afhankelijk van andere regelgeving volgens de geldende omgevingswet.

Een mantelwoning is in beginsel een tijdelijke, persoonsgebonden voorziening. Wanneer door verhuizing -om welke reden dan ook- of overlijden de mantelwoonrelatie komt te vervallen, vervalt ook de mogelijkheid om de mantelwoning te bewonen.

Een mantelwoning is altijd een afhankelijke voorziening bij een bestaande hoofdwoning, nooit een zelfstandige woning of een aanzet daartoe. Het beleid voor mantelwonen is immers niet bedoeld om zomaar overal extra zelfstandige woningen te realiseren. Met afhankelijk wordt bedoeld dat een mantelwoning nooit op zichzelf kan staan.

De regeling voor mantelwonen richt zich vooral op reguliere burgerwoningen in het stedelijk- of het buitengebied. Mantelwonen bij een (agrarische) bedrijfswoning is niet op voorhand uitgesloten, maar dit vraagt wel extra zorgvuldigheid.

Een ontheffing voor een mantelwoning is altijd persoonsgebonden voor diegene(n) die de mantelwoning gaat (gaan) bewonen. De basis voor een mantelwoning ligt immers bij de sociale relatie tussen de hoofdbewoner en de bewoner van de mantelwoning. Deze vervalt zodra een van de partijen verhuist, komt te overlijden of er sprake is van behoefte aan mantelzorg (met bijbehorende indicatie).

Hoewel een mantelwoning eindig is -bij verhuizing of overlijden- en afhankelijk van de hoofdwoning, dient er bij het toestaan van een mantelwoning sprake te zijn van een goede fysieke leefomgeving en dient de mantelwoning te passen in de omgeving. Een mantelwoning zal veelal intensiever worden gebruikt dan een mantelzorgwoning.